

Tlačová správa
21.3.2014

Sprievodca pôrodnicami 2013: Výsledky tretieho ročníka projektu hodnotenia pôrodníc na Slovensku.

Do tretieho ročníka hodnotenia kvality pôrodníc Sprievodca pôrodnicami sa zapojilo **50 z 54 slovenských pôrodníc**. Na portáli www.sprievodcaporodnicami.sk hlasovalo v roku 2013 až **2149 mamičiek**. Od začiatku projektu v roku 2011 sa hlasovania zúčastnilo skoro **10 000 mamičiek**. V roku 2013 mala stránka projektu www.sprievodcaporodnicami.sk 116 000 návštev a 290 000 zobrazení.

V **tretom ročníku** pozostávalo hodnotenie opäť z troch častí:

- 1. Expertné hodnotenie**
- 2. Hodnotenie služieb**
- 3. Hodnotenie mamičiek**

Snahou Sprievodcu pôrodnicami a jeho tvorcov **Health Policy Institute a rodinka.sk** je poskytnúť mamičkám priestor, kde nájdu komplexné informácie o slovenských pôrodniciach. Zároveň môžu služby, výsledky pôrodníc a názory mamičiek na pôrodnice medzi sebou porovnať a tak si informovane vybrať svoju pôrodnicu.

Na portáli www.sprievodcaporodnicami.sk sme uverejnili aj nové profily pohraničných pôrodníc, ktoré sú pre slovenské mamičky alternatívou k výberu pôrodnice v SR.

V tomto ročníku sme sa rozhodli uverejniť 10 najlepších pôrodníc v každej kategórii, teda v:

- celkovom hodnotení
- expertnom hodnotení
- hodnotení služieb
- hodnotení mamičiek

Cieľom projektu je pôrodnice pozitívne motivovať a oceniť tých, ktorí sa snažia svoje služby neustále vylepšovať a prispôsobovať ich potrebám žien a ich detí.

Prvé miesto v celkovom hodnotení pôrodníc ako i v minulom roku získala pôrodnica vo **Fakultnej nemocnici Trenčín**, na **druhom mieste** sa umiestnila pôrodnica **Nemocnice Košice-Šaca** a na **treťom mieste** sa umiestnila pôrodnica **Kysuckej nemocnice s poliklinikou Čadca**.

V expertnom hodnotení opäť, ako v minulom roku, získala najlepšie hodnotenie pôrodnica vo Fakultnej nemocnici v Trenčíne. V hodnotení služieb pôrodnica Nemocnice Košice-Šaca a v hodnotení mamičiek pôrodnica v Nemocnici vo Vranove nad Topľou.

Krátke zhodnotenie – expertné hodnotenie

V slovenských pôrodniciach sa v roku **2012 narodilo 55 715 detí**, čo je priemerne **1028 pôrodov na jednu pôrodnicu**. Počet pôrodov varíoval v rozsahu **316 v Revúcej až po 3050 pôrodov Univerzitnej nemocnici Bratislava - Antolská**.

Percento cisárskych rezov každoročne na Slovensku stúpa. Tento trend vidíme aj v tomto roku. Pod hladinou, ktorú určili naši experti 18,67% sa nachádza len 7 pôrodníc. Najnižší počet cisárskych rezov bol v pôrodnici v Kežmarku, v Trenčíne a v Žiari nad Hronom. Veľmi priaznivým výsledkom je zlepšenie percenta cisárskych rezov u 46 percent pôrodníc. Nepriaznivé je však, že sa **zvýšil aj počet pôrodníc nad maximálnu hodnotu 32,78 percenta**, kde sa v roku 2012 dostalo **18 pôrodníc**, dokonca **nad hranicu 40 percent sa dostalo 5 pôrodníc** a jedna z nich, **pôrodnica v Nových Zámkoch mala 52,6 percent cisárskych rezov**. Táto hodnota je alarmujúca, keďže táto pôrodnica má viac cisárskych rezov ako prirodzených vaginálnych pôrodov.

Jeden z indikátorov, ktorý pokladáme za dôležitý a nedostal sa medzi hodnotiace kritériá, je **frekvencia epiziotómií – nástrihov hrádze**. Na svete, po zverejnení randomizovaných štúdií, ktoré nepotvrdili účinnosť ich rutinného používania, sa odstúpilo od týchto zákrokov. Podľa odporúčaní WHO by **frekvencia nemala prekročiť 10% epiziotómií, na Slovensku v roku 2012 pôrodnice udávajú v priemere 59,9% epiziotómií v rozsahu od 40% do 93%**.

Ako veľký problém pociťujeme nedostatočný zber dát v pôrodniciach. **V porovnateľných zariadeniach v zahraničí existuje priebežný zber dát pomocou informačných technológií, ktoré umožňujú benchmarkovanie a vyhodnocovanie kvality práce a následné možné zlepšovanie status quo.**

Krátke zhodnotenie – hodnotenie služieb

V hodnotení služieb sme spracovali hodnotenie po jednotlivých pôrodniciach, ale i súhrnné hodnotenie služieb.

Podľa údajov, ktoré sme získali od pôrodníc môžeme konštatovať, že hodnotenie služieb pôrodníc sa **zlepšilo v každej z piatich hodnotených kategórií**. Najvýraznejšie zlepšenie sme zdokumentovali v kategórii: **Pôrod – Pôrodné sály**, a to až o **19,5%** od minulého ročníka.

V tejto kategórii získali viac bodov nasledovné otázky: o **11% bodov viac** získali pôrodnice otázky týkajúcej sa **slobodného rozhodnutia o aplikácii klystíru a holenia**. Myslíme si, že slobodná voľba by tu mala byť samozrejmosťou, no oceňujeme snahu pôrodníc o zlepšenie. Stále viac pôrodníc poskytuje i možnosť **zazmluvnenia pôrodníka a pôrodnej asistentky**, tu sa hodnotenie medziročne zlepšilo o **11%**.

Najväčší problémom slovenských pôrodníc vidíme v kategórii: **Podpora dojčenia a bonding**, kde pôrodnice súhrnne získali len **18% bodov!**

Ako v minulých ročníkoch, tak i tento rok mamičky označili za najproblematickejšiu práve podporu **bezprostredného a neprerušovaného kontaktu s dieťaťom po pôrode (bonding)** - „koža na kožu“ a **ponechanie dieťaťa s matkou minimálne počas 2 hodín po pôrode**. Podobne to vyplýva i z dotazníkov, ktoré vyplnili pôrodnice.

V otázke či „*Je fyziologický novorodenec bezprostredne po narodení uložený na kožu matky a zotrvá tam po dobu min. 2 hodiny, podpora samoprísatia, bondingu (bez prerušenia vyšetrením)*“ získali súhrnne **slovenské pôrodnice len 10 bodov zo 100, teda len 10% možných bodov!**

Tento postup podpory bondingu a dojčenia bezprostredne po pôrode realizujú na Slovensku len 2 pôrodnice! Päť pôrodníc ho realizuje čiastočne, 42 pôrodníc vôbec (1 pôrodnica na otázku neodpovedala).

V oblasti bondingu a podpory dojčenia ostávajú v slovenských pôrodniciach značné rezervy. Napriek tomu sme pozorovali aj v hodnotení tejto kategórie pozitívny trend.

Vo väčšine slovenských pôrodníc (**92%**) sa dnes realizuje **prvé priloženie dieťaťa na kožu matky „skin-to-skin“**, kedy však novorodenec nie je ponechaný na tele matky, ale je odnášaný už po pár minútach. V tejto otázke získali pôrodnice o **11% bodov viac** ako v roku 2012.

Podpora dojčenia je posilnená aj prítomnosťou **vyškolených laktačných poradkýň** v pôrodniciach, pričom tento rok má takúto poradkyňu o **9 pôrodníc viac** ako v minulom roku.

Krátke zhodnotenie – hodnotenie mamičiek

Hodnotenie mamičiek prebieha od roku 2011 na platforme internetového magazínu www.rodinka.sk.

Na jednom mieste, na projektovej stránke www.sprivedcapôrodnicami.sk je možné

- **získať kompletne informácie o každej slovenskej pôrodnici,**
- **porovnať rebríčky pôrodníc z predchádzajúcich rokov projektu,**
- **vyhľadať podrobnosti k hodnoteniam inými mamičkami,**
- **prípadne vyjadriť do dotazníka vlastnú skúsenosť s pôrodom v aktuálnom roku**

Najväčší počet bodov v roku 2013 získali v hodnotení mamičiek pôrodnice za umožňovanie prítomnosti sprevádzajúcej osoby pri pôrode (bolo to umožnené 87,9% opýtaných), na 2. mieste je hodnotená odbornosť zdravotníckeho personálu (85,9% zo 100% možných) a na 3. mieste vybavenie

pôrodných sál (82%). Najmenej bodov získali pôrodnice v podpore skorého kontaktu medzi matkou a dieťaťom (62,5% žien malo umožnené prvé priloženie na pôrodnej sále, 47% žien bolo so svojim dieťaťom aj dve hodiny po pôrode), v kvalite predpôrodnej prípravy a v podpore dojčenia.

Zaujímavé je však aj medziročné porovnanie a trend od roku 2011. Vidíme, že **spokojnosť hodnotiacich matiek sa celkovo znižuje** – buď sú na poskytované služby náročnejšie, sú si viac vedomé svojich ľudských práv pri pôrode, je ale aj možné, že služby pôrodníc majú v oblasti napĺňovania potrieb rodičiek tendenciu sa zhoršovať.

Čo je naopak veľmi potešujúce – **zlepšuje sa trend v podpore skorého kontaktu medzi matkou a novorodencom už na pôrodnej sále (bonding)**. Aj keď sú stále celkové percentá alarmujúco nízke, len 44,7 % hodnotiacich matiek mohlo byť so svojim dieťaťom dve hodiny po pôrode a len 62,5 % bol umožnený kontakt „koža na kožu“, medzi rokmi 2011 vs. 2013 sme zaznamenali nárast o 2,7 % pri podpore „koža na kožu“, respektíve 5,9 % pri spoločne strávených hodinách bezprostredne po pôrode.

Tu vidíme významný prínos projektu Sprievodca pôrodnicami, ktorý sa už od svojho vzniku **sústavne zasadzuje za podporu raného kontaktu medzi matkou a dieťaťom** – na strane jednej **informovaním matiek a celej verejnosti o význame prvých hodín po pôrode** a tak isto **vytváraním sústavného tlaku na zdravotníkov, aby tento zlatý štandard v starostlivosti o matku a dieťa reálne vykonávali**, podporovali a nevstupovali do procesu bondingu zbytočnými zásahmi.

Medziročne sa naopak **najviac zhoršilo vnímanie odbornosti personálu (-3 %)**, rovnako **ako ochota ísť rodiť do tej istej pôrodnice opäť (-2,7 %)**, alebo ju **odporúčať svojej kamarátke (-2 %)**. Rovnako sa zhoršila **spokojnosť s predpôrodnou prípravou (-2,27 %)**.

Tieto výsledky poukazujú na **rastúcu nespokojnosť mamičiek**, ale aj ich zlepšujúcu **schopnosť kriticky zhodnotiť poskytované služby a zvyšujúcu sa znalosť svojich ľudských práv** aj v súvislosti s prijímaním služieb zdravotnej starostlivosti. **Mali by byť pre kompetentných výzvou na skutočne zásadnú potrebu zlepšenia poskytovanej zdravotnej starostlivosti počas pôrodu**, kde v centre záujmu zostáva – rešpekt k intimitate a individuálnym potrebám žien (samostatné pôrodné sály, neobmedzovaná prítomnosť sprevádzajúcej osoby, ak si to rodička želá, minimalizácia rušivých zásahov, rešpekt k informovanej voľbe okolností pôrodu), dodržiavanie ľudských práv ale i lege artis postupov (znižovanie pomeru sekcií, efektívna centralizácia, neoddeľovanie matiek a detí po pôrode, podpora dojčenia a rodičovských kompetencií v starostlivosti o dieťa).

Vítazné poradie ročníka 2013

	Celkové poradie podľa kvality		Expertné hodnotenie		Hodnotenie služieb		Hodnotenie mamičiek
1	FN Trenčín	1	FN Trenčín	1	Nemocnica Košice-Šaca	1	Vranovská nemocnica
2	Nemocnica Košice-Šaca	2	KNsP Čadca	2	FN Trenčín	2	Sanatórium Koch
3	KNsP Čadca	3	NsP Sv. Lukáša Galanta	3	Sanatórium Koch	3	UN Martin
4	NsP Sv. Jakuba Bardejov	4	NsP Spišská Nová Ves	3	NsP Sv. Lukáša Galanta	4	LNsP MUDr. I. Stodolu Liptovský Mikuláš
5	UNB Kramáre	5	NsP Sv. Jakuba Bardejov	5	NsP Sv. Jakuba Bardejov	5	NsP Sv. Jakuba Bardejov
6	Vranovská nemocnica	6	UNB Kramáre	6	NsP Dunajská Streda	6	Nemocnica Košice-Šaca
7	NsP Sv. Lukáša Galanta	7	Nemocnica Poprad	7	UNB Kramáre	7	VN Komárno
8	Sanatórium Koch	8	Vranovská nemocnica	8	UN L. Pasteura Košice, pracovisko Trieda SNP	8	Nemocnica Zvolen
9	UN Martin	9	Nemocnica Košice-Šaca	8	LNsP MUDr. I. Stodolu Liptovský Mikuláš	9	UNB Kramáre
10	UN L. Pasteura Košice, pracovisko Trieda SNP	10	UN Martin	8	NsP sv. Barbory Rožňava	10	NsP Brezno

Vítězné poradie podľa krajov

Celkové poradie

Kraj	1. miesto	Celkové poradie	počet bodov
Banskobystrický kraj	1	Nemocnica Zvolen	189
Bratislavský kraj	1	UNB Kramáre	215
Košický kraj	1	Nemocnica Košice-Šaca	224
Nitriansky kraj	1	VN Komárno	186
Prešovský kraj	1	NsP Sv. Jakuba Bardejov	220
Trenčiansky kraj	1	FN Trenčín	237
Trnavský kraj	1	NsP Sv. Lukáša Galanta	208
Žilinský kraj	1	KNsP Čadca	221

Expertné hodnotenie

Kraj	1. miesto	Expertné hodnotenie	počet bodov
Banskobystrický kraj	1	FNsP F.D. Roosevelta Banská Bystrica	65
Bratislavský kraj	1	UNB Kramáre	70
Košický kraj	1	NsP Spišská Nová Ves	73
Nitriansky kraj	1	VN Komárno	65
Prešovský kraj	1	NsP Sv. Jakuba Bardejov	70
Trenčiansky kraj	1	FN Trenčín	88
Trnavský kraj	1	NsP Sv. Lukáša Galanta	74
Žilinský kraj	1	KNsP Čadca	82

Hodnotenie služieb

Kraj	1. miesto	Hodnotenie služieb	počet bodov
Banskobystrický kraj	1	VN Žiar nad Hronom	52
Bratislavský kraj	1	Sanatórium Koch	72
Košický kraj	1	Nemocnica Košice-Šaca	76
Nitriansky kraj	1	NsP Levice	48
Prešovský kraj	1	NsP Sv. Jakuba Bardejov	67
Trenčiansky kraj	1	FN Trenčín	72
Trnavský kraj	1	NsP Sv. Lukáša Galanta	69
Žilinský kraj	1	LNsP MUDr. I. Stodolu Liptovský Mikuláš	62

Hodnotenie mamičiek

Kraj	1. miesto	Hodnotenie mamičiek	počet bodov
Banskobystrický kraj	1	Nemocnica Zvolen	81
Bratislavský kraj	1	Sanatórium Koch	90
Košický kraj	1	Nemocnica Košice-Šaca	82
Nitriansky kraj	1	VN Komárno	81
Prešovský kraj	1	Vranovská nemocnica	90
Trenčiansky kraj	1	NsP Myjava	78
Trnavský kraj	1	NsP Skalica	77
Žilinský kraj	1	UN Martin	84

Vítané poradie podľa stupňa neonatologického oddelenia pri pôrodnici

Miesto	Stupeň neonatologického oddelenia pri pôrodnici	Pôrodnica	Celkové hodnotenie (počet bodov)
1	I.	Vranovská nemocnica	213
1	II.	Nemocnica Košice-Šaca	224
1	III.	FN Trenčín	237
1	III.+	UN Martin	203

Za finančnú podporu pri realizácii tohto ročníka projektu ďakujeme Ministerstvu zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Nadácii Zentiva a Nadácii SPP.

SPRIEVODCA PÔRODNICAMI

SPRIEVODCA PÔRODNICAMI je internetová aplikácia, v ktorej má každé gynekologicko - pôrodnické a novorodenecké oddelenie vypracovaný profil na základe nimi poskytnutých údajov. Tento profil majú pôrodnice možnosť pravidelne aktualizovať.

Projekt **SPRIEVODCA PÔRODNICAMI** prebieha kontinuálne od 10. 2. 2011. Vznikol na základe spolupráce medzi Inštitútom zdravotnej politiky Health Policy Institute a internetovým portálom www.rodinka.sk s podporou časopisu Mama a ja, a v roku 2013 i rádia Nadácie SPP, spoločnosti sanofi-aventis a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.

Od vzniku v roku 2011 mal portál www.sprievodcaporodnicami.sk viac ako **315 000 unikátnych návštevníkov a skoro 1 milión zobrazení** (Gemius. Dáta ku dňu: 26.1.2014). Mamičky sa počas existencie projektu vyjadrili k patientskej spokojnosti skoro ako 10 000-krát. V tomto ročníku to bolo **2149 mamičiek**.

Ambíciou projektu je mapovať súčasný stav pôrodníc z pohľadu ich služieb, ponuky starostlivosti o rodičky a ich deti a z hľadiska kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Tento projekt ako jeden z mála, sleduje kvalitu v slovenskom zdravotníctve už dva roky.

HEALTH POLICY INSTITUTE (HPI) je think tank zaoberajúci sa zdravotnou politikou a ekonomikou zdravotníctva na Slovensku a v krajinách strednej a východnej Európy. HPI je občianskym združením.

PORTÁL RODINKA.SK je najdlhšie pôsobiacim internetovým magazínom v oblasti zdravia a rodiny na slovenskom internete (od roku 1999). Jeho redakcia publikuje viac ako 100 redakčných článkov mesačne. Mesačná návštevnosť presahuje 300 tisíc návštevníkov.

Kontakt:

Mgr. Katarína Skybová, skybova@hpi.sk, 0903 421 224

Viac informácií o projekte nájdete na www.hpi.sk a www.rodinka.sk.